

	Політична антропологія
	<p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)</p> <p>Освітньо-професійна програма: 052 «Політологія»</p> <p>Курс навчання: 4</p> <p>Кількість кредитів: 4</p> <p>Мова викладання: українська</p>

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат політ. наук, доцент Шабанов Михайло Олександрович
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	universe2021s@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета - розгляд та систематизація механізмів та інститутів влади й соціального контролю у доіндустріальних та посттрадиційних суспільствах, виявлення елементів архаїчних відносин у сучасних соціально – політичних процесах, глибинна інтерпретація інституційних, поведінкових, символічних, культурних та міфологічних сегментів сучасної політики

Завдання: розглянути, систематизувати та проаналізувати особливості політичної антропології як науки та навчальної дисципліни, розкрити принципові позиції і парадигмальні виміри політико – антропологічного дискурсу в оцінці архаїчних та сучасних соціально – політичних практик, політико – культурних феноменів, інституційних форм політичної влади на різних етапах суспільного розвитку.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як Філософія, Соціологія, Історія України, Психологія, Теорія влади,

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Предмет політичної антропології	Знати концептуальні засади політичної антропології як міждисциплінарної галузі наукового пізнання, із залученням	Питання, задачі, реферативні

	предметних проблематик як політології, етнополітології, так і соціальної антропології, історії та культурології. Вміти систематизувати предметну область сучасної політичної антропології. Залучати міждисциплінарні зв'язки.	роботи
Тема 2. Історія політичної антропології	Знати історичні причини та витoki політичної антропології, етапи її становлення як науки та навчальної дисципліни. Вміти здійснювати ретроспективний та перспективний аналіз здобутків політичної антропології.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 3. Соціобіологічна нерівності основи та влади	Знати основи соціобіологічної парадигми в межах політичної антропології, міру інклюзії соціобіологічних знань у політині дослідження. Вміти застосовувати дослідницький інструментарій соціобіологічної парадигми в політологічних дослідженнях, зокрема методи проксеміки.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 4. Соціокультурні засади нерівності та влади	Знати причини соціальної та політичної нерівності: власність, доступ до ресурсів, статус, престиж, авторитет. Вміти діагностувати причини суспільної нервності та її політичні наслідки на конкретних приладах.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 5. Влада і лідерство	Знати природу людського лідерства, типи лідерства та функції лідерів у антропологічному сенсі. Вміти скласти політичний портрет політичного лідера як поєднання психологічних та політико – антропологічних рис.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 6. Лідерство в первісному суспільстві	Знати основи лідерства як соціальної практики у первісному суспільстві, елементи табування діяльності та функції.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 7. Походження та еволюція держави	Знати теорії виникнення держави та причини генезису державності. Вміти виокремлювати «архаїчні» елменти державної влади на сучасному етапі модернізації й трансформації.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 8. Влада у доіндустріальних цивілізаціях	Знати системні характеристики влади у доіндустріальних суспільствах, мати уявлення щодо цивілізаційної диференціації за різними критеріями. Вміти здійснювати аналітику сучасних суспільств та держав за цивілізаційними критеріями пппппиналежності та культурним фундаментом влади.	Питання, задачі, реферативні роботи

Тема 9. Патримоніалізм і особливості формування патрон – клієнтарних відносин	Знати першопричини виникнення та поширення патримоніальних практик. Вміти здійснювати системний інформаційний моніторинг на предмет виявлення неопатримоніальних елементів у системах політичної влади країн світу, в тому числі так звані патронажні відносини.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 10. Політична антропология та сучасність	Знати специфіку у трансформації політичної культури колоніальних та постколоніальних суспільств. Вміти застосовувати антропологічний підхід до дослідження політичних процесів у державах сучасності.	Питання, задачі, реферативні роботи

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Борисова О.В. Соціальна антропология: [навчальний посібник]. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 224 с.
2. Боряк О. Сучасна культурно-соціальна антропология: нові тенденції та здобутки. *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 1. С. 85–88.
3. Буяк Б. Феномен лідерства в історико-філософській ретроспективі. *Гуманітарний вісник*. 2015. № 36. С. 238–253.
4. Ганьба О. Поняття, ознаки та особливості суб'єктів архаїчних правовідносин первісного родового суспільства. *Теорія держави і права*. 2018. № 12. С. 253-257.
5. Денисенко В. М. Політика в контексті антропологічних вимірів. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць*. 2013. № 1 (17). С. 34–39.
6. Дюркгейм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії. К.: Юніверс, 2002. 242 с.
7. Желєзко А. Сучасна інтерпретація антропологічної проблематики у різних сферах гуманітарного і природничого знання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Вип. 16. С. 83-92
8. Кравець А.Ю. Політична антропология: Монографія. Дніпропетровськ, 2012. 178 с.
9. Кравець А.Ю. Влада в сучасному політико-антропологічному дискурсі: теоретико-методологічний аспект : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.01. Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара, 2010. 19 с.

10. Левенець Ю. Політична антропологія як парадигма політико-філософської рефлексії. *Соціогуманітарні проблеми людини*. № 4. 2010. С. 129–142.
11. Матвієнків С.М. Політична антропологія: методичний посібник. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ ім. В. Стефаника, 2021. 72 с.
12. Мельник М. В. Антропологічний вимір правової культури українського суспільства. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 7. С. 123–130.
13. Мельник В. М. Теоретична конструкція політичної антропології. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2016. Вип. 113 (10). С. 348-360.
14. Мельник В. М. Три етапи становлення політичної антропології. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2019. Вип. 23. С. 190-195.
15. Мельник В. М. Дослідницькі групи та школи політичних антропологів: нова класифікація. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2019. Вип. 24. С. 171-183.
16. Мельник В.М. Політична антропологія в окцидентальному та орієнтальному вимірах (порівняльний аспект)/ автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук. Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. 2020. 19с.
17. Поправко О.В. Антропологія: навчальний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького. 2016. 285 с.
18. Сегеда С. У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. К.: Наш час, 2012.
19. Соціальна антропологія : підруч. для ВНЗ / О. В. Борисова ; Луган. нац. аграр. ун-т. — [Київ](#) : Кондор-Видавництво, 2017. — 411 с.
20. Удовика Л.Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір : [монографія] / Л.Г. Удовика. – Х. : Право, 2011. – 552 с.
21. Шабанов М. О. Антропологічний чинник у розвитку політичних процесів : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Михайло Олександрович. Шабанов; наук. кер. Є. А. Подмазко; ДЗ "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського". – Одеса, 2013. – 16 с.
22. Шабанов М. О. Політична антропологія: навч.-метод. посіб. / М. О. Шабанов ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2017. - 129 с.

23. Шаповаленко М. В. Політико – інституціональні коливання, Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології». 2018. X.: ХНУ імені В.Н. Каразіна. С. 36-40.

ОЦІНЮВАННЯ

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Тема 1. Предмет політичної антропології	0 – 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 2. Історія політичної антропології	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 3. Соціобіологічна нерівності основи та влади	0 – 10 (Реферативна робота, опитування)	0 – 10
Тема 4. Соціокультурні засади нерівності та влади	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 5. Влада і лідерство	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 6. Лідерство в первісному суспільстві	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 7. Походження та еволюція держави	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 8. Влада у доіндустріальних цивілізаціях	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 9. Патримоніалізм і особливості формування патрон – клієнтарних відносин	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 10. Політична антропологія та сучасність	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
	Всього за семінарські заняття	100
	Всього	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Обов'язкова присутність здобувачів на лекційних та практичних заняттях. Обов'язковим елементом є підготовка реферативних робіт та есе з виначеної проблематики тематичного переліку. Умовою складання курсу є набір відповідної кількості балів впродовж практичних занять. У разі відсутності у здобуваа достатньої кількості балів проводиться підсумковий контроль у формі заліку.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього

процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять з предмету для здобувачів є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн та в змішаному режимі з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.